CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adroddiad i:	**CYNGOR SIR**
Dyddiad:	**9 MAWRTH 2023**
Pwnc:	**CYLLIDEB CYFALAF 2023/24**
Aelod(au) Portffolio:	**CYNGHORYDD R WILLIAMS – DEILYDD PORTFFOLIO – CYLLID, BUSNES CORFFORAETHOL A PHROFIAD CWSMER**
Pennaeth Gwasanaeth / Cyfarwyddwr:	**MARC JONES – CYFARWYDDWR SWYDDOGAETH (ADNODDAU) / SWYDDOG ADRAN 151**
Awdur yr Adroddiad: Ffôn: E-bost:	**MARC JONES – CYFARWYDDWR SWYDDOGAETH (ADNODDAU) / SWYDDOG ADRAN 151** **01248 752601** **rmjfi@ynysmon.llyw.cymru**
Aelodau Lleol:	**Amherthnasol**

A –Argymhelliad/argymhellion a rheswm/rhesymau

1. DIBEN YR ADRODDIAD

I gymeradwyo’r Gyllideb Cyfalaf am 2023/24.

2. ARGYMHELLION

I gymeradwyo’r Rhaglen Gyfalaf ganlynol am 2023/24 :-

	Ref	£’000
Cynlluniau 2022/23 a Ddygwyd Ymlaen	Para 5.1 & Tabl 2	12,373
Adnewyddu / Amnewid Asedau	Para 5.2	5,682
Prosiectau Cyfalaf Untro Newydd	Para 6.2 & Tabl 3	386
Ysgolion yr 21ain Ganrif	Para 7	5,964
Cyfrif Refeniw Tai	Para 8	13,557
Cyfanswm y Rhaglen Gyfalaf a Argymhellir 2023/24		**37,962**
Cyllidir gan:		
Grant Cyfalaf Cyffredinol		3,410
Benthyca â Chefnogaeth Cyffredinol		2,158
Benthyca â Chefnogaeth Ysgolion yr 21ain Ganrif		919
Benthyca Digefnogaeth Ysgolion yr 21ain Ganrif		2,797
Arian Wrth Gefn CRT a’r Gwarged yn ystod y flwyddyn		9,221
Benthyca Digefnogaeth CRT		0
Derbyniadau Cyfalaf		500
Grantiau Allanol		6,584
Cyllid 2022/23 a Ddygwyd Ymlaen		12,373
2023/24 Cyfanswm Cyllid Cyfalaf		**37,962**

B – Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a beth oedd y rhesymau am eu gwrthod a/neu ddewis yr opsiwn hwn?
Ystyrir nifer o gynlluniau ychwanegol yn y rhaglen gyfalaf, a’r prif ffactor o ran cyllid fydd fforddiadwyedd a chynyddu cyllid grant allanol.
C – Am ba reswm y mae hwn yn benderfyniad i’r Cyngor Sir?
Mae Cyfansoddiad yr Cyngor yn nodi fod penderfynnu ar y gyllideb yn mater i’r Cyngor Llawn ag nad ydi yn gallu cael i ddirprwyo
CH – A yw’r penderfyniad hwn yn gyson â pholisïau a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?
Ydy
D – A yw’r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?
Amherthnasol

Dd – Asesu’r effaith bosibl (os yn berthnasol):		
1	Sut mae’r penderfyniad hwn yn effeithio ar ein hanghenion tymor hir fel Ynys?	Mae’r gyllideb cyfalaf yn sicrhau cyllid er mwyn cynnal asedau’r Cyngor, ac mae’n ffurfio rhan o’r strategaeth i fodloni’r amcanion sydd wedi’u nodi yng nghynllun corfforaethol y Cyngor.
2	A rhagwelir y bydd y penderfyniad hwn yn atal costau / dibyniaethau ar yr Awdurdod yn y dyfodol? Os felly, sut?	Bydd parhau i gynnal a chadw asedau’r Cyngor yn atal costau mwy i’r Cyngor yn y dyfodol.
3	A ydyn ni wedi bod yn cydweithio gyda sefydliadau eraill er mwyn dod i’r penderfyniad hwn? Os felly, nodwch gyda phwy	Mae prosiectau cyfalaf, ynglŷn ag Ysgolion yr 21ain Ganrif a’r Cyfrif Refeniw Tai, wedi’u alinio â blaenoriaethau a osodwyd gan Lywodraeth Cymru.
4	A yw dinasyddion Ynys Môn wedi chwarae rhan wrth lunio’r ffordd hon ymlaen, gan gynnwys y rheiny y bydd y penderfyniad yn effeithio arnynt yn uniongyrchol? Eglurwch sut.	Fel rhan o broses ymgynghori Cynllun Corfforaethol y Cyngor, 2022-2027, gofynnwyd nifer o gwestiynau i ddinasyddion yn ymwneud â gwariant cyfalaf a’u blaenoriaethau.
5	Nodwch unrhyw effaith a all y penderfyniad ei gael ar y grwpiau a warchodir dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010.	Mae’r gyllideb cyfalaf yn sicrhau cyllid er mwyn cynnal asedau’r Cyngor, ac mae’n ffurfio rhan o’r strategaeth i fodloni’r amcanion sydd wedi’u nodi yng nghynllun corfforaethol y Cyngor.
6	Os mai penderfyniad strategol yw hwn, nodwch unrhyw effaith bosibl a all y penderfyniad ei gael ar y rheiny sy’n profi anfantais economaidd-gymdeithasol.	Heb adnabod unrhyw effaith.
7	Nodwch unrhyw effaith bosibl a all y penderfyniad hwn ei gael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio’r Gymraeg, ac thrin y Gymraeg yn gydradd â’r Saesneg.	Heb adnabod unrhyw effaith.

E -	Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori?	Beth oedd eu sylwadau?
1	**Prif Weithredwr / Tîm Arweinyddiaeth (TA)** (gorfodol)	Mae sylwadau gan y TA wedi'u hymgorffori yn yr adroddiad.
2	**Cyllid / Adran 151** (gorfodol)	Amherthnasol – adroddiad y Swyddog Adran 151 yw hwn.
3	**Cyfreithiol / Swyddog Monitro** (gofynnol)	Mae'r Swyddog Monitro yn Aelod o'r TA ac mae unrhyw sylwadau a wnaed wedi'u hystyried mewn trafodaeth ar yr adroddiad hwn o fewn y TA.
4	**Adnoddau Dynol (AD)**	Bydd unrhyw gynigion fydd yn effeithio ar staff wedi'u hadnabod a'u trafod gyda'r Tîm AD.
5	**Eiddo**	Bydd unrhyw gynnig sy'n effeithio ar eiddo a chyllidebau cysylltiedig y Cyngor wedi'u trafod gyda'r Tîm Eiddo.
6	**Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu (TGCh)**	Bydd unrhyw gynnig sy'n effeithio ar system technoleg gwybodaeth y Cyngor, a chyllidebau cysylltiedig wedi'i trafod gyda'r Tîm TGCh.
7	**Sgriwtini**	I'w gadarnhau
8	**Aelodau Lleol**	Mae cynigion yn berthnasol i'r holl Aelodau.
9	**Cyrff allanol / eraill**	

F - Atodiadau:

Atodiad 1 – Adroddiad ar y Gyllideb Cyfalaf 2023/24
Atodiad 2 – Cyllideb Cyfalaf Arfaethedig Terfynol 2023/24

FF – Papurau cefndirol (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):

Adroddiad Strategaeth Cyfalaf – Cyngor llawn 10 Mawrth 2022
Cyllideb Cyfalaf 2022/23 – Cyngor llawn 10 Mawrth 2022
Adroddiadau Monitro Cyfalaf Chwarterol 2022/23 – Pwyllgor Gwaith 27 Medi 2022, 29 Tachwedd 2022, 2 Mawrth 2023

ATODIAD 1

1. **CYFLWYNIAD**

1.1. Mae'r Gyllideb Cyfalaf ar gyfer 2023/24, sydd wedi'i chynnwys isod, yn ystyried yr egwyddorion sydd wedi'u cynnwys yn y Strategaeth Cyfalaf, a gymeradwywyd gan y Pwyllgor Gwaith a'r Cyngor llawn ym mis Mawrth 2022. Mae'r Strategaeth Cyfalaf wedi'i ddiweddaru i adlewyrchu'r gyllideb cyfalaf arfaethedig ar gyfer 2023/24, ond nid yw egwyddorion y strategaeth wedi newid.

2. **EGWYDDORION Y STRATEGAETH CYFALAF**

2.1 Cymeradwywyd y Strategaeth Cyfalaf ar gyfer 2022/23 gan y Pwyllgor Gwaith a'r Cyngor llawn, ac mae wedi cael ei ddiweddaru ar gyfer 2023/24 i adlewyrchu'r lefelau cyllido newydd, unrhyw newidiadau ym mlaenoriaethau'r Cyngor ac unrhyw newidiadau a osodwyd yn Strategaeth Rheoli Trysorlys y Cyngor ar gyfer 2023/24, fydd yn cael eu cymeradwyo gan y Pwyllgor Gwaith a'r Cyngor llawn ym mis Mawrth 2023.

2.2 Mae'r Strategaeth Cyfalaf cyfredol yn gosod yr egwyddorion canlynol ar gyfer y Cyngor wrth lunio ei raglen gyfalaf:-

- Bob blwyddyn, bydd y cyllid cyfalaf yn cael ei ddosbarthu er mwyn sicrhau buddsoddiad mewn asedau presennol i'w diogelu nhw ar gyfer y dyfodol.
- Bydd y Cyngor yn defnyddio cyllid cyfalaf allanol pryd bynnag y bo'n bosibl a fforddiadwy.
- Bydd cyllid cyfalaf hefyd yn cael ei flaenoriaethu ar gyfer asedau fydd yn helpu'r Cyngor i gyflawni ei ddyletswyddau statudol.
- Mae'r Cyngor yn parhau i fod wedi ymrwymo i Raglen Ysgolion yr 21^{ain} Ganrif, a bydd yn parhau i ddefnyddio'n llawn cyllid allanol Ysgolion yr 21^{ain} Ganrif.

2.3 Yna, fe aeth y strategaeth ymlaen i ddarparu ychydig mwy o wybodaeth ynghylch sut y byddai'r egwyddorion hyn yn cael eu darparu, a nodwyd y pwyntiau allweddol canlynol:-

- Ystyrir y rhaglen Ysgolion yr 21^{ain} Ganrif ar wahân i weddill y rhaglen gyfalaf gyffredinol.
- Mae disodli asedau presennol a darfodedig yn fuddiol o ran lleihau costau refeniw, a bydd y rhaglen gyfalaf yn dosbarthu cyllid er mwyn gwella offer TG presennol, cerbydau ac adeiladu'r Cyngor, neu gael rhai newydd.
- Mae'n ofyniad statudol i gynnig grantiau cyfleusterau i'r anabl, a bydd y rhaglen gyfalaf yn dosbarthu cyllid yn flynyddol er mwyn cydymffurfio â'r gofyniad hwn.
- Bydd swm penodol yn cael ei ddosbarthu'n flynyddol er mwyn cyllido gwaith gwella ffyrdd. Bydd y swm yn ddibynnol ar yr arian sydd ei angen i gyflawni isafswm gwerthoedd contract, y lefel o gyllid allanol a mewnol sydd ar gael ac asesiad ar gyflwr adfer ffyrdd yr Awdurdod.
- Bydd prosiectau sydd angen cyllid cyfatebol yn cael eu hasesu ar sail achos fesul achos, a bydd unrhyw benderfyniad i ddosbarthu cyllid yn seiliedig ar sut mae'r prosiect yn cyd-fynd â blaenoriaethau corfforaethol y Cyngor, unrhyw oblygiadau refeniw parhaus a chymhareb cyllid y Cyngor â chyllid allanol.
- Cwblheir prosiectau sy'n cael eu cyllido gan fenthyca digefnogaeth dim ond os yw'r gostyngiad mewn costau refeniw, neu mae'r incwm ychwanegol a gynhyrchir, yn ddigon i fodloni unrhyw gostau cyllido cyfalaf ychwanegol.

2.4 Mae'r Strategaeth Cyfalaf hefyd yn egluro sut y dylid asesu unrhyw gynnig newydd, sef:-

- Faint fydd y prosiect yn ei gyfrannu at flaenoriaethau'r cynllun corfforaethol;
- A yw'r prosiect yn denu cyllid allanol sylweddol;
- A fydd y prosiect yn arwain at arbedion refeniw;
- A fydd y prosiect yn helpu i liniaru risg corfforaethol.

3. CYLLIDO'R RHAGLEN GYFALAF 2023/24

3.1 Dangosir y cyllid sydd ar gael i gyllido'r rhaglen gyfalaf ar gyfer 2023/24 yn Nhabl 1 isod. Dylid nodi fod y ffigwr ar gyfer y Grant Cyfalaf Cyffredinol a Benthyca gyda chefnogaeth yn seiliedig ar ffigyrau setliad dros dro'r Llywodraeth Leol. Ni wyddys y ffigyrau terfynol nes bod ffigyrau'r setliad terfynol wedi'u cyhoeddi ar 28 Chwefror 2023. Mae'r lefel o gyllid dan y ddau bennawd wedi aros yn eithaf cyson dros nifer o flynyddoedd, ac ni ddisgwylir y bydd yn newid yn sylweddol rhwng y setliad dros dro a'r setliad terfynol.

Tabl 1
Cyllid Cyfalaf a Ragwelir a fydd ar gael ar gyfer 2023/24

Ffynhonnell y Cyllid	£'m	£'m
Rhaglen Gyfalaf y Gronfa Gyffredinol		
Cynlluniau / Cyllid a ddygwyd ymlaen o 2022/23	12,373	
Grant Cyfalaf Cyffredinol 2023/24	2,216	
Grant Cyfalaf Cyffredinol nas defnyddiwyd a ddygwyd ymlaen o 2022/23	1,701	
Benthyca â Chefnogaeth	2,158	
Derbyniadau Cyfalaf	500	
Cyllid ar gyfer y Rhaglen Gyfalaf Gyffredinol (Cronfa'r Cyngor)		**18,948**
Ysgolion yr 21ain Ganrif		
Benthyca â Chefnogaeth	919	
Benthyca Digefnogaeth	2,797	
Grant Llywodraeth Cymru	2,248	
Cyllid ar gyfer Ysgolion yr 21ain Ganrif		**5,964**
Cyfrif Refeniw Tai (CRT)		
Arian CRT wrth gefn	8,646	
CRT - Gwarged yn y flwyddyn	575	
Lwfans Atgyweiriadau Mawr Llywodraeth Cymru a grantiau allanol arall	4,336	
Benthyca Digefnogaeth	0	
Cyllid ar gyfer CRT		**13,557**
Cyfanswm Cyllid Cyfalaf 2023/24		**38,469**

3.2 Mae'r Cyllid Cyfalaf Cyffredinol a dderbyniwyd gan Lywodraeth Cymru ar gyfer 2023/24 yn cyrraedd £4.374m (o gymharu â £3.643m yn 2022/23), sy'n gynnydd o £0.731m, sydd ond yn yw'n adfer y lefel o gyllid yn ôl i'r lefelau a welwyd yn y 10 mlynedd diwethaf. Er y croesawir y cynnydd, mae gwerth y cyllid wedi'i niweidio'n sylweddol yn ystod y 12 mis diwethaf oherwydd chwyddiant sylweddol yn y diwydiant adeiladu. Bellach, dim ond darparu cyllid digonol i'r Cyngor allu cynnal ei asedau presennol a wneir cyllid hwn.

3.3 Mae'r posibilrwydd ar gyfer unrhyw gyllid sylweddol ar ffurf derbyniadau cyfalaf yn gyfyngedig tu hwnt, a bydd unrhyw asedau nas gwerthwyd yn cael eu clustnodi ar gyfer cynlluniau presennol (moderneiddio ysgolion a gwelliannau hamdden).

3.4 Yn ystod y blynyddoedd diweddar, mae'r Cyngor wedi darparu cyllid mewn arian wrth gefn clustnodedig er mwyn cyllido prosiectau penodol, darparu ffynhonnell o gyllid cyfatebol pan fydd grantiau allanol ar gael, neu i gyllido gwaith cyfalaf brys pe byddai angen hynny. Mae'r cyfyngiad ar gyllideb refeniw'r Cyngor wedi arwain at adolygiad ar arian wrth gefn clustnodedig, ac efallai y bydd angen defnyddio'r arian wrth gefn hwn i helpu i gydbwyso'r gyllideb refeniw yn 2024/25 a thu hwnt. Mae hyn eto'n cyfyngu'r cyllid a all y Cyngor ei ddosbarthu o'i arian wrth gefn ei hun tuag at brosiectau cyfalaf.

3.5 Mae cyllid y Cyfrif Refeniw Tai (CRT) wedi'i glustnodi ar gyfer prosiectau'r cyfrif hwnnw, ac ni ellir ei ddefnyddio at unrhyw ddiben arall. Rhagwelir y bydd gweddill arian wrth gefn y CRT oddeutu £8.5m erbyn diwedd y flwyddyn ariannol. Mae Cynllun Busnes y CRT yn gosod targed o £1.5m fel isafswm balans arian wrth gefn y CRT, sy'n golygu y gellir defnyddio'r gweddill i gyllido gwariant cyfalaf.

4. PROSES YMGYNGHORI

4.1 Fel rhan o ymgynghoriad y Cyngor ar Gynllun y Cyngor a blaenoriaethau'r dyfodol, gofynnwyd i ymatebwyr pa feysydd yr hoffent i'r Cyngor eu blaenoriaethu o ran buddsoddiadau cyfalaf, a pha feysydd yr hoffent i'r Cyngor fuddsoddi llai ynddynt. Canlyniad y broses ymgynghori oedd fod mwyafrif yr ymatebwyr eisiau gweld y Cyngor yn buddsoddi mewn adeiladu tai cymdeithasol ac eiddo a all pobl leol eu rhentu neu brynu, ac yna buddsoddiadau mewn diweddaru adeiladau'r Cyngor, buddsoddi mewn cynnal a chadw a gwella ffyrdd a gwella amddiffyniadau llifogydd.

4.2 Roedd ymatebwyr eisiau gweld llai o fuddsoddi mewn gwella cyfleusterau hamdden a chaeau 4G, adeiladu mwy o unedau diwydiannol a busnes, ac mewn ynni gwyrdd a cherbydau trydan.

5. RHAGLEN GYFALAF ARFAETHEDIG

5.1 Cynlluniau 2022/23 sy'n Cael eu Cario Ymlaen

Rhagwelir y bydd tanwariant o £15.223m o fewn cynlluniau Rhaglen Gyfalaf bresennol 2022/23 (£4.891m y CRT a £10.332m y Gronfa Gyffredinol). Mae'r ffigwr hwn yn seiliedig ar sefyllfa'r alldro a ragwelwyd ar ddiwedd chwarter 3 (Tabl 4 ac Atodiad B adroddiad monitro cyllideb cyfalaf chwarter 3 a gyflwynwyd i'r Pwyllgor hwn). Bydd sefyllfa gwirioneddol yr alldro erbyn diwedd chwarter 4 yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor hwn mewn adroddiad alldro cyfalaf ar wahân, a bydd unrhyw symiau llithriad a ofynnwyd iddynt gael eu cario ymlaen i 2023/24 yn destun cymeradwyaeth y Pwyllgor hwn ar yr adeg honno. Mae cynlluniau ymrwymedig a fydd yn cael eu rhedeg am nifer o flynyddoedd o'r flwyddyn bresennol a thu hwnt wedi'u cynnwys yn y rhaglen hon gan fod cyllidebau newydd eu hangen, ac maent wedi'u nodi isod:-

Tabl 2

Cynlluniau 2022/23 a Ddygwyd Ymlaen

Cynlluniau 2022/23 a Ddygwyd Ymlaen	2023/24 £'000
Partneriaeth Tirwedd Caergybi	50
Adfywio Caergybi (Rhan II y Fenter Treflun Treftadaeth)	687
Penrhos – Rhan III	2,400
Cyllid Codi'r Gwastad (amryw o brosiectau)	9,326
Cyfanswm y Cynlluniau a Ddygwyd Ymlaen	**12,373**

5.1 Adnewyddu / Disodli Asedau Presennol

Bob blwyddyn, mae'n rhaid buddsoddi yn asedau'r Cyngor er mwyn ymestyn eu hoes, a sicrhau eu bod yn addas at eu diben, neu i ddisodli asedau sydd wedi cyrraedd diwedd eu hoes. Cynigir y canlynol:-

- **Adnewyddu Ysgolion –** mae'r gost o glirio'r ôl-groniad o waith cynnal a chadw ym 46 o ysgolion y Cyngor yn sylweddol, ac ni ellir ei gyllido'n llawn yn y tymor byr a chanolig. Efallai y bydd rhaglen foderneiddio ysgolion y Cyngor yn lleihau peth o'r gost hon, ond bydd nifer fawr o'r ysgolion presennol yn cael eu defnyddio yn y tymor hir. Bydd £1m yn cael ei ddosbarthu er mwyn gwneud y gwaith brys mae Tîm Eiddo'r Cyngor wedi'i adnabod a'i flaenoriaethu.

- **Adnewyddu Adeiladau nad ydynt yn Ysgolion –** Eto, mae ôl-groniad o waith wedi'i adnabod yn swyddfeydd y Cyngor, cartrefi preswyl, cyfleusterau gofal dydd, llyfrgelloedd a chanolfannau hamdden, ac nid oes digon o gyllid i wneud y gwaith hwn mewn unrhyw un blwyddyn. Mae £600k wedi'i gynnig, a bydd y lefel hon o gyllid yn ddigon er mwyn talu costau'r rhan fwyaf o'r gwaith blaenoriaeth sydd angen ei gwblhau.

- **Ailwynebu Priffyrdd** – Mae'r Adroddiad Statws ac Opsiwn Blynyddol yn cadarnhau fod angen cyllideb flynyddol o £2m er mwyn cynnal amodau Sefydlogrwydd Eiddo (Ataliol) ar ein ffyrdd. Byddai cyllideb dan y swm gofynnol hwn yn arwain at lai o effeithlonrwydd a llai o werth am arian, gyda chostau ychwanegol ar gyfer yr Awdurdod Priffyrdd gyda mwy o arian yn cael ei wario ar waith brys, a'r risg o gynnydd mawn hawliadau trydydd parti yn cael eu gwneud yn erbyn yr Awdurdod. Mae'r Pwyllgor Gwaith yn cydnabod pwysigrwydd y buddsoddiad parhaus yn rhwydwaith ffyrdd y Cyngor, ac yn cynnig cyllid o £2.5m ar gyfer 2023/24, fydd yn caniatáu peth welliannau yng nghyflwr cyffredinol y rhwydwaith ffyrdd.

- **Cerbydau –** Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i ddod yn sefydliad carbon niwtral erbyn 2030 ac, er mwyn cyflawni'r ymrwymiad hwnnw, mae'n rhaid i'r Cyngor leihau nifer y cerbydau petrol a disel a ddefnyddir. Bydd £390k yn cael ei ddyrannu er mwyn prynu cerbydau newydd, a hynny'n gerbydau trydan lle bynnag y bo'n bosibl. Bydd £150k ychwanegol yn cael ei ddosbarthu i gyllido'r gwaith parhaus o ddisodli fflyd o raenwyr (gritters) y Cyngor.

- **Asedau TG –** Mae angen buddsoddiad parhaus er mwyn cynnal isadeiledd craidd y Cyngor a disodli dyfeisiadau a ddefnyddir gan staff i gael mynediad at systemau. Nodwyd mai £171k sydd ei angen er mwyn cynnal yr isadeiledd craidd a bydd angen £121k ar gyfer dyfeisiau bwrdd gwaith.

5.2 Grantiau Cyfleusterau Anabl

Er nad yw'n cael ei ystyried yn fuddsoddiad yn asedau'r Cyngor ei hun, mae gan y Cyngor rwymedigaeth statudol i gyllido grantiau ar gyfer perchnogion cartrefi preifat i wneud gwaith addasu fydd yn galluogi preswylwyr anabl i aros yn eu cartrefi eu hunain. Mae £750k wedi'i ddyrannu i fodloni'r gofyniad hwn.

6 CYNIGION ERAILL AR GYFER CYLLID YCHWANEGOL UNTRO

6.1 Gofynnwyd i wasanaethau gyflwyno cynigion ar gyfer cyllid cyfalaf. Aseswyd y cynigion hyn gan y Tîm Cyllid, ac yna cawsant eu blaenoriaethu gan y Tîm Arweinyddiaeth. Ac eithrio'r rhaglen Ysgolion y 21ain Ganrif a'r Cyfrif Refeniw Tai, roedd y cyllid craidd cyffredinol a oedd ar gael, gan gynnwys arian wrth gefn clustnodedig a balansau cyffredinol ar gyfer 2023/24, yn cyrraedd £6.575m, ac mae angen £5.682m ar gyfer yr uchod, sy'n gadael £0.893m ar gyfer cyllido unrhyw brosiectau untro newydd.

6.2 Mae'r Tîm Arweinyddiaeth wedi adolygu'r cynigion a dderbyniwyd, ac argymhellir cynnwys y prosiectau canlynol yn rhaglen gyfalaf 2023/24:-

Tabl 3

Prosiectau Cyfalaf Untro a Argymhellir eu Cyllido yn 2023/24

Teitl y Prosiect	Disgrifiad	Swm a Argymhellir £'000
Prosiectau Llesiant Amgylcheddol a Datblygu Economaidd	Cyllid cyfatebol i'w ddefnyddio pan fydd cyllid grant ar gael.	100
Cynlluniau Atal Llifogydd	Darparu cyllid cyfatebol (15%) ar gyfer cynlluniau ar raddfa fach a hefyd darparu cyllid cyfatebol (15%) ar gyfer cynlluniau mawr wedi'u blaenoriaethu er mwyn denu cyllid grant Llywodraeth Cymru (LlC). Felly, byddai grant LlC yn dod i gyfanswm o £1.621m.	286
CYFANSWM BIDIAU NEWYDD AM GYLLID CYFALAF YN 2023/24		**386**

6.3 Gwrthodwyd yr holl geisiadau eraill oherwydd credwyd bod angen penderfyniad pellach ynghylch darparu'r gwasanaeth yn y dyfodol cyn gwneud buddsoddiad cyfalaf, neu bod angen strategaeth ehangach cyn ymgymryd â'r buddsoddiad cyfalaf. Byddai'r £0.507m a oedd yn weddill yn cael ei gadw fel arian wrth gefn, a'i ddefnyddio i gyllido rhaglen gyfalaf 2024/25.

7. MODERNEIDDIO YSGOLION

7.1 Yn sgil y cyllid sylweddol gan Lywodraeth Cymru y bydd y cynlluniau'n ei ddenu, a'r angen i foderneiddio'r ystâd ysgolion bresennol, mae'r Cyngor wedi ymrwymo i gyllido'r cynlluniau hyn drwy ddefnyddio benthyciadau digefnogaeth a'r derbyniadau cyfalaf o werthu hen safleoedd ysgol. Mae Rhaglen Gyfalaf 2023/24 yn galluogi'r gwaith i gwblhau Estyniad Ysgol y Graig.

7.2 Y gost sydd wedi'i amcangyfrif ar gyfer y rhaglen yn 2023/24 yw £5.964m, fydd yn cael ei gyllido gan grant gwerth £2.248m gan Lywodraeth Cymru, £0.919m o fenthyca gyda chefnogaeth a £2.797m o fenthyca digefnogaeth.

8. CYFRIF REFENIW TAI

8.1 Mae'r CRT yn gyfrif sydd wedi'i glustnodi o ran gwariant refeniw a chyfalaf. Yn ystod rhaglen 2023/24, gwneir buddsoddiad parhaus yn y stoc presennol er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth parhaus gyda Safonau Ansawdd Tai Cymru (SATC), gyda buddsoddiad o £5.350m. Bydd £8.207m pellach yn cael ei wario ar ddatblygu eiddo newydd ac ail-brynu eiddo blaenorol hawl i brynu.

8.2 Bydd y rhaglen yn cael ei gyllido drwy: Arian Wrth Gefn y CRT (£8.646m), gwarged refeniw a gynhyrchir yn 2023/24 (£0.575m) a grantiau Llywodraeth Cymru (£4.336m).

8.3 Bydd y rhaglen fuddsoddi tymor hir, yn ogystal â'r ffordd y bydd yn cael ei gyllido dros y 30 mlynedd nesaf, yn cael ei nodi yng nghynllun busnes y Cyfrif Refeniw Tai, fydd yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Gwaith yn fuan.

9. RHAGLEN GYFALAF ARGYMELLEDIG CRYNO 2023/24

9.1 Mae'r rhaglen gyfalaf argymhelledig ar gyfer 2023/24 wedi'i chrynhoi yn Nhabl 4 isod, ac wedi'i ddadansoddi mewn mwy o fanylder yn Atodiad 2:-

Tabl 4
Crynodeb o'r Rhaglen Cyfalaf a Argymhellir 2023/24

	Cyf	**£'000**
Cynlluniau 2022/23 a Ddygwyd Ymlaen	Para 5.1 & Tabl 2	12,373
Adnewyddu / Amnewid Asedau	Para 5.2.	5,682
Prosiectau Cyfalaf Untro Newydd	Para 6.2 & Tabl 3	386
Ysgolion y 21ain Ganrif	Para 7	5,964
Cyfrif Refeniw Tai	Para 8	13,557
Cyfanswm y Rhaglen Gyfalaf a Argymhellir 2023/24		**37,962**
Cyllidir drwy:		
Grant Cyfalaf Cyffredinol		3,410
Benthyca â Chefnogaeth Cyffredinol		2,158
Benthyca â Chefnogaeth Ysgolion yr 21ain Ganrif		919
Benthyca Digefnogaeth Ysgolion yr 21ain Ganrif		2,797
Arian Wrth Gefn CRT a'r Gwarged yn ystod y flwyddyn		9,221
Benthyca Digefnogaeth CRT		0
Derbyniadau Cyfalaf		500
Grantiau Allanol		6,584
Cyllid 2022/23 a Ddygwyd Ymlaen		12,373
2023/24 Cyfanswm Cyllid Cyfalaf		**37,962**

ATODIAD 2

CYLLIDEB CYFALAF ARFAETHEDIG TERFYNOL 2023/24

Cynllun	Cyllideb £'000	Grantiau Allanol £'000	Grant Cyfalaf Cyffredinol £'000	Benthyca â Chefnogaeth £'000	Benthyca Digefnogaeth £'000	Arian Wrth Gefn CRT £'000	Arian Wrth Gefn Derbyniadau Cyfalaf £'000
2022/23 Cynlluniau ymrwymiedig dygwyd ymlaen							
Partneriaeth Tirwedd Caergybi	50	50	0	0	0	0	0
Adfywio Caergybi (Rhan II y Fenter Treflun Treftadaeth)	687	687	0	0	0	0	0
Penrhos Rhan III	2,400	2,400	0	0	0	0	0
Cyllid Codi'r Gwastad (amryw o brosiectau)	9,236	9,236	0	0	0	0	0
Cyfanswm Cynlluniau ymrwymiedig 2022/23	**12,373**	**12,373**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Adnewyddu/Amnewid Asedau Presennol							
Grant Cyfleusterau i'r Anabl	750	0	750	0	0	0	0
Adnewyddu Ysgolion	1,000	0	0	1,000	0	0	0
Adnewyddu Adeiladau Heblaw Ysgolion	600	0	0	600	0	0	0
Ail-wynebu Priffyrdd	2,500	0	1,942	558	0	0	0
Cerbydau	540	0	332	0	0	0	208
Asedau TG	292	0	0	0	0	0	292
Cyfanswm Adnewyddu/Amnewid Asedau Presennol	**5,682**	**0**	**3,024**	**2,158**	**0**	**0**	**500**
Prosiectau Cyfalaf Untro Newydd							
Cynlluniau Atal Llifogydd	286	0	286	0	0	0	0
Datblygu Economaidd – Cyllid Cyfatebol	100	0	100	0	0	0	0
Cyfanswm Prosiectau Cyfalaf Untro Newydd	**386**	**0**	**386**	**0**	**0**	**0**	**0**
Ysgolion yr 21ain Ganrif							
Ysgol y Graig	5,964	2,248	0	919	2,797	0	0
Cyfanswm Ysgolion yr 21ain Ganrif	**5,964**	**2,248**	**0**	**919**	**2,797**	**0**	**0**

Cynllun	Cyllideb £'000	Grantiau Allanol £'000	Grant Cyfalaf Cyffredinol £'000	Benthyca â Chefnogaeth £'000	Benthyca Digefnogaeth £'000	Arian Wrth Gefn CRT £'000	Arian Wrth Gefn Derbyniadau Cyfalaf £'000
CYFANSWM GRONFA CYFFREDINOL	**24,405**	**14,621**	**3,410**	**3,077**	**2,797**	**0**	**500**
Cyfrif Refeniw Tai							
Rhaglen Cynnal a Chadw Cynlluniedig SATC	5,350	3,586	0	0	0	1,764	0
Datblygiadau Newydd ac Ail-Brynu Eiddo Hawl i Brynu	8,207	750	0	0	0	7,457	0
CYFANSWM CYFRIF REFENIW TAI	**13,557**	**4,336**	**0**	**0**	**0**	**9,221**	**0**
CYFANSWM RHAGLEN CYFALAF 2023/24	**37,962**	**18,957**	**3,410**	**3,077**	**2,797**	**9,221**	**500**